

Críteris bàsics de funcionament d'una PAH

ÍNDEX

Preàmbul

1.1. Drets fonamentals

1.2 La PAH és apartidista.

1.3. L'assessorament és gratuït

1.4. L'assessorament és col·lectiu

1.5. L'organització és col·lectiva

1.6. Menció especial sobre els portaveus

1.7. Creació de noves PAHs locals

1.8. Aparició de conflictes i la seva resolució

1.9. Sobre les expulsions de membres

1.10. Economia

1.11. Conseqüències de l'incompliment de les bases

Preàmbul

En els darrers anys el número de PAHs en el territori ha crescut exponencialment així com la quantitat de persones afectades que han assistit a les seves assemblees. Alguns factors que ho han fet possible han estat l'aparició del 15M i la conversió de moltes de les seves assemblees locals en plataformes; l'agreujament de la crisi econòmica i l'augment de persones afectades; la projecció de la PAH degut a campanyes com la de "Stop desahucios", ILP o "escraches"; i la capacitat d'apoderament de molta gent afectada que ha constituït una PAH al seus municipis. Aquest creixement ha estat una victòria més del moviment però alhora presenta nous reptes organitzatius. Un dels punts febles que hem detectat ha estat la necessitat de dotar-nos d'un marc de funcionament que permeti consolidar l'activitat de les PAHs i fer el seu creixement sostenible. Des dels seus inicis (2009) es va establir uns criteris bàsics de funcionament de la xarxa de PAHs de tot l'Estat espanyol. El context actual fa necessari adaptar i desenvolupar aquests punts i incloure d'altres que han aparegut amb la nostra pràctica diària.

Aquest creixement també ha posat de manifest alguns dèficits en el funcionament organitzatiu intern d'algunes PAHs que en ocasions ha derivats en conflictes interns. Aquests problemes s'han originat sovint per la poca capacitat de les assemblees a adaptar-se a aquesta nova realitat que ha provocat el seu desbordament i en alguns casos el seu col·lapse. Cada PAH hauria de revisar i modificar la seva estructura de funcionament per tal de donar

resposta a la realitat que l'envolta. Aquesta capacitat de mutació i de reiventarse passa sovint per aspectes tant senzills com ampliar els nuclis organitzatius (coordinació), que en alguns casos recau en un grup reduït de persones, amb altres participants de les assemblees i apoderar a altres afectats per tal de que assumeixin tasques perquè no recaiguin en les mateixes persones. Aquesta tasca d'apoderament és vital en el nostre moviment i cal entendre-la com a tal, cal implicar la gent nova en la lluita i en la organització de la mateixa.

És aconsellable que a inicis o finals de curs es realitzi una assemblea de valoració del funcionament de cada PAH per tal de detectar aquests punts febles col·lectivament i planificar com reconduir-los en el futur, ja siguin inèrcies de funcionament o qüestions organitzatives que mai s'havien previst. Cal entendre aquesta autoavaluació preveient l'actual escenari i pensant en els escenaris de futur, que tots els participants de la PAH puguin expressar el seu desig de canvi o millora i defensar les seves postures. Cal buscar exemples de replantejament dins i fora, veure com s'organitzen altres nuclis locals, com funcionen i com realitzen les tasques, en quines comissions treballen i com deriven la feina de l'assemblea a aquestes, veure diferents funcionaments d'assemblea i provar d'aplicar allò que millor ens sembli a la nostra ciutat. Tot i que sovint hi ha certes resistències a introduir canvis, aquesta qüestió és vital per la sostenibilitat a mig-llarg termini de cada PAH: la lluita serà llarga i cal cuidar a les persones que formem les PAHs. No ens podem permetre el luxe de que es quedin pel camí.

Els punts bàsics de creació d'una PAH es van establir molt genèricament per tal de donar algunes guies bàsiques i quan es va fer el nombre de PAHs era relativament reduït, la comunicació i relació entre elles era intensa i això permetia discutir i resoldre aquells problemes organitzatius que anaven sorgint amb el temps. Tanmateix, la dimensió que ha agafat la PAH actualment i l'aparició d'alguns conflictes organitzatius interns han posat de manifest la necessitat de dotar-nos d'un marc "normatiu" mínim de referència que es pugui desenvolupar a partir dels principis i de l'experiència acumulada de la PAH i que ha de ser consensuat per l'assemblea de PAHs catalanes. L'apartidisme, la inexistència d'ànim de lucre i l'assessorament col·lectiu han estat la base que ha sustentat la PAH com a moviment social. En els següents punts desenvoluparem algunes qüestions referides a cadascun d'aquests aspectes i n'afegirem d'altres que considerem també necessàries. Per últim, també volem manifestar que aquest serà un document viu, obert a noves incorporacions i modificacions en funció de les necessitats de cada moment, sempre i quan aquestes estigui consensuades prèviament per l'Assemblea de PAHs catalanes.

1.1. Drets fonamentals.

Més enllà de les normes específiques derivades de les peculiaritats organitzatives de la PAH cal entendre que hi ha criteris bàsics i fonamentals que sempre s'han donat per implícits, però que val la pena deturar-nos per esmentar.

- A les PAHs no es toleraran actituds xenòfobes, violentes, sexistes, ni discriminació per creences religioses.

- Tampoc es discriminarà ningú pel fet d'estar o no immers en un procés d'execució hipotecària. Aquestes distincions obvien que el problema del dret a l'habitatge no està relacionat únicament amb el fet de tenir o no una hipoteca, un lloguer, estar ocupant o d'altres.

D'altra banda, la solidaritat, el respecte, el compromís, la confiança mútua i la pedagogia seran els criteris morals que haurien de regir el funcionament d'una PAH.

1.2. La PAH és apartidista.

La PAH es defineix, entre d'altres, com un moviment polític apartidista. Això vol dir que, tot i que el terreny polític és, òbviament, un dels camps on la PAH desenvolupa la seva feina, volem evitar l'ús electoral que volen fer alguns partits polítics del nostre moviment i sobre la problemàtica de l'accés a l'habitatge. Les persones que participen a la PAH tenen diferents sensibilitats i provenen de d'ambits polítics diversos. Cal respectar aquesta diversitat i posar en valor la tasca que es realitza dins del moviment, sempre i quan aquesta respecti els principis de la PAH i a tots els seus participants.

- Cap PAH participarà en actes orgànics de partits polítics ni donarà suport públic a cap partit polític. Entenem com a actes orgànics aquells actes genèrics dirigits a promocionar una candidatura política, a excepció de debats específics que es centrin en política d'habitatge on hagin convidat a la PAH. En qualsevol cas, no es participarà en cap acte organitzat per partits polítics en època d'eleccions. En casos que es considerin excepcionals i que estiguin promoguts per interessos estratègics del nostre moviment, es pot plantejar l'assistència d'una PAH si prèviament s'ha plantejat i aprovat en una assemblea de PAHs catalanes o, en el cas d'urgència, si es dóna el vist-i-plau des del grup de coordinació de Catalunya.

1.3. L'assessorament és gratuït

- Tant l'assessorament col·lectiu com els documents útils que es troben penjats a la web tenen com a objectiu proporcionar eines a la gent afectada per poder fer front a la seva problemàtica. Aquest assessorament serà sempre gratuït i no es demanarà en cap cas una contraprestació econòmica. Al marge

d'això, hi ha una sèrie de materials de difusió i de 'merchandising' (per exemple samarretes o xapes) que es venen a preus reduïts i que van destinats a sufragar els costos de funcionament de cada PAH.

1.4. L'assessorament és col·lectiu.

Cada PAH decideix quin és el model organitzatiu que respòn millor a les seves necessitats. En qualsevol cas, una característica constitutiva de la PAH i que totes tenen en comú és la realització d'una assemblea d'assessorament col·lectiu on es tracten i posen en comú els casos. Precissament, una de les qüestions claus que han fet que la PAH esdevingui un moviment social fort ha estat aconseguir que les persones afectades siguin un agent actiu, implicant-se tant en la resolució del seu problema com en els que afecten a la resta de participants de la PAH. El protagonisme de la gent afectada i la dimensió col·lectiva de la problemàtica són puntals que volem mantenir i reforçar, evitant actituds paternalistes que poden convertir a la PAH en una organització assistencialista només dirigida a atendre i resoldre problemes hipotecaris. A través de l'exposició pública dels casos i de compartir col·lectivament les vies per la seva resolució molts afectats es formen sobre el seu propi cas i els dotem d'eines per tal que puguin gestionar-lo. Això genera una autonomia que no es dona quan es delega el seu cas en una tercera persona, passant de ser un actor passiu i dependent a ser subjecte actiu del seu propi problema. Alhora, aquest procés d'auto-formació ha fet que molts afectats hagin pogut crear altres PAHs i és una de les claus que expliquen la expansió del nostre moviment. Alhora, molts dels afectats que assisteixen a les reunions es troben a la mateixa fase del procés d'execució hipotecària, de manera que l'assessorament col·lectiu genera un espai que facilita que aquestes persones es puguin conèixer i coordinar per donar-se suport i trobar una solució col·lectiva al seu problema individual.

· Funcionament i continguts bàsics d'un assessorament col·lectiu. Per dinamitzar aquestes assemblees seran necessàries un mínim de tres persones (moderació, acta i torns de paraula), evitant que sempre respongui la mateixa persona. Les assemblees d'assessorament col·lectiu hauran de contenir la següent informació bàsica:

- a) Què és la PAH (i que NO és la PAH).
- b) Funcionament, organització i participació a la PAH, amb especial èmfasi al nivell local, donant informació sobre les diferents comissions de treball, persones que formen les comissions, tasques que s'hi realitzen, quan es reuneixen per poder participar-hi, explicació de com es prenen les decisions, etc.
- c) Explicació de les diferents fases del procés d'execució hipotecària.
- d) Exposició pública d'alguns casos i dubtes per part de la gent afectada, deixant temps per a què la gent expliqui la seva vivència més enllà dels aspectes tècnics i se senti escoltada. Sempre es buscarà activament que la

gent afectada veterana participi donant respostes a partir de la seva experiència.

e) En el cas que per qüestions de manca de temps i/o alt nombre de casos no es pugui dur a terme, es pot pensar en una reunió específica d'acollida a nous, o una comissió de suport, on es contempli especialment aquest espai que permet dur a terme un procés de desculpabilització, que és necessari i previ a l'apoderament.

- No s'ha de confondre una assemblea d'assessorament col·lectiu amb un espai on bàsicament es resolen qüestions tècniques, on poques persones amb molta informació i expertesa, van repassant casos individuals de gent afectada i els diuen què han de fer o els comuniquen les gestions que elles mateixes han fet. Aquestes dinàmiques podrien donar-se en una gestoria, en una associació de consumidors o una ONG assistencialista, però no han de reproduir-se de cap manera en les reunions d'assessorament col·lectiu de la PAH.

- Aquelles persones que participin en l'assessorament i tinguin importants coneixement jurídics (advocats, juristes, etc) han de socialitzar el seu coneixement en l'assemblea, defugint el rol d'experts a qui tothom demana ajuda i deixant ben clar que, tot i que òbviament poden oferir suport, és la implicació de tothom - obviant la seva professió- el que és indispensable per arribar a solucions. L'assessorament individual o actituds clientelars no s'han de produir en una PAH.

1.5. L'organització és col·lectiva.

La PAH és un moviment assembleari que promou la presa de decisions col·lectives, la socialització de la informació i el repartiment de tasques i responsabilitats.

- A cada PAH ha d'haver-hi comissions o grups de treball (per exemple casos, accions, acollida o suport, obra social, etc) formades per equips de, com a mínim, 2-3 persones en funció de la capacitat de cada PAH.

- La feina s'ha de distribuir entre tothom de l'assemblea i per tant s'estableix que una mateixa persona no pot estar a totes les comissions. Cada PAH, segons el seu volum, i per tal de garantir de col·lectivització de la feina hauria d'establir un màxim de comissions en les que algú pot participar.

- Les comissions han d'informar del seu treball a l'assemblea per a que allí es consensuïn.

- Les tasques d'acompanyament per negociar a les entitats bancàries seran rotatives, és a dir, les persones que realitzin acompanyaments no podran ser sempre les mateixes. Cal fer-ne particip a l'assemblea i animar a nova gent a participar-hi.

- Les tasques d'acompanyament hauran d'estar conformades per grups de gent amb experiència i de gent en formació per tal que aquestes darreres es formin i puguin prendre el relleu.

- Com a mínim 2 persones de cada grup de treball/comissió d'una PAH participaran en els corresponents espais de coordinació catalana, en el cas que n'hi hagi.
- Referent als grups de negociacions col·lectives (NNCC):
 - a) Totes les NNCC seguiran el protocol de NNCC que ha estat aprovat en el si de PAHs catalanes. És la seva responsabilitat demanar aquest protocol i estar degudament informats del seu contingut.
 - b) En el cas de descoordinació o conflicte entre l'assemblea local i algun dels seus grups o delegats de NNCC, serà l'assemblea local la que tingui prevalença en la presa de decisions per resoldre el problema.
 - c) En el cas de conflicte entre els delegats d'una NNCC, serà el grup de coordinació de Catalunya i l'assemblea de PAHs catalanes qui tindran prevalença per resoldre el problema.
 - d) Seguint la mateixa línia de prevalença de l'assemblea, les accions d'àmbit estatal que proposin els grups de NNCC hauran de ser discutides en el si de les assemblees locals i s'informaran prèviament a l'assemblea de PAHs catalanes per tal de coordinar-se degudament.

1.6. Menció especial sobre els portaveus.

La funció d'aquelles persones que actuen com a portaveus d'una PAH és representar-la en els diferents àmbits en els que aquesta actuï, dins el seu marc local, (per exemple, amb les administracions locals o premsa) i transmetre aquelles idees i/o conceptes que han estat discutits i acordats en assemblea. La comissió de comunicació de PAHs catalanes ha realitzat (i pot realitzar en el futur si es creu necessari) tallers per tal de facilitar la tasca dels portaveus en la seva relació amb els mitjans de comunicació que poden ser d'utilitat per aquelles persones que no tinguin experiència prèvia. Partint d'aquesta base cal que les PAHs respectin les següents consideracions:

- Aquelles persones que tinguin algun càrrec en un partit polític o formin part de llistes electorals no podran ser portaveus de la PAH.
- Cada PAH disposarà d'un equip de portaveus format, com a mínim, per 2 persones que realitzin aquesta tasca. D'aquesta manera evitarem que una única persona centralitzi tota la informació al respecte. Aquelles persones de l'equip amb més experiència i expertesa formaran a aquelles altres que, amb humilitat i disposició per l'aprenentatge, s'iniciïn en la tasca. En el cas que la PAH sigui prou gran pot ser convenient que aquesta tasca sigui rotativa, per tal que diferents grups de persones puguin anar assumint-la.
- Una persona només pot ser portaveu d'una PAH. Caldrà respectar el rol de portaveu de cada PAH local en la seva relació amb els mitjans de comunicació (per exemple en accions o rodes de premsa) i en la interlocució amb les administracions locals. No es permetran intromissions i es consideraran una falta de respecte a l'autonomia local de cada PAH.

- L'equip de portaveus no serà imposit, sinó que les persones que el formin cal que siguin escollides per l'assemblea. La seva renovació també s'haurà de decidir en aquest espai.
- Cal cedir el rol de portaveu a les persones responsables de grups i comissions de treball pels temes relatius a les tasques de les comissions, per tal de reconèixer, apoderar i posar en valor la seva tasca, entenent que la millor forma de representació passa per donar la paraula a tothom i escoltar les opinions.
- Les persones portaveus hauran d'informar a les seves assemblees sobre els acords que hagin arribat en els diferents àmbits d'actuació.

1.7. Creació de noves PAHs locals

La PAH té diferents nivells d'intervenció: europeu (incipient), estatal, autonòmic i local, però en aquest darrer és on es sustenten els tres primers. Per exemple, les diferents campanyes estatals que s'han portat a terme per canviar la llei hipotecaria, com els escraches o la ILP, no haguessin estat possibles sense la implicació de les diferents PAHs locals. Alhora, les PAHs locals són la via d'entrada per a la gent afectada i on es dipositen les esperances de resolució dels problemes de moltes famílies i són també la veu de la PAH al territori on actuen. Per tant, les PAHs locals assumeixen aquesta responsabilitat i accepten els principis bàsics d'aquest document, alhora, que els reconeixem com a legítims representants del nostre moviment. És per això que cal establir unes pautes per a la creació de noves PAH que en garanteixin l'essència.

El protocol per crear una PAH és el següent:

- Assumir els criteris bàsics de la PAH que es descriuen en aquest document,
- Demanar tutelatge a una PAH propera, consolidada i amb experiència, per tal que la introdueixi en el funcionament quotidià i l'acompanyi en les primeres reunions i resolució de dubtes. Aquest tutelatge no té una duració determinada, sinó que té com objectiu de garantir que s'entenen i comparteixen les bases de la PAH, així com orientar en la possible organització i construcció de la mateixa. Aquesta PAH consolidada anunciarà per la llista de PAHs catalanes l'inici d'aquest tutelatge.
- Un cop estigui en funcionament, la PAH que ha realitzat el tutelatge comunicarà a la llista de PAHs catalanes la nova PAH, se la introdueix a la web estatal i a la llista de PAHs catalanes. En el cas que aquesta PAH estigui formada per persones que ja tenen experiència prèvia a la PAH, només caldrà comunicar-ho a la llista de PAHs catalanes.

Tenint en compte això:

- L'assemblea de PAHs catalanes no reconeixerà automàticament a altres grups que intervinguin en els municipis on ja existeixi una PAH tot i que facin

seves alguna de les campanyes del nostre moviment quan actuïn al marge de la PAH originària.

- Si existeix una organització que ha aparegut per desconeixement de l'existència d'una PAH local, caldrà fer un esforç per tal de treballar conjuntament per promoure sinergies.

- L'assemblea de PAHs catalanes no reconeixerà automàticament a una segona PAH en un municipi fruit d'una escissió interna d'una PAH local ja que aquesta duplicitat pot crear confusió a les persones afectades, a les administracions locals (per exemple multiplicitat d'interlocutors i punts de vista en les negociacions) i als mitjans de comunicació que no beneficiaria en res als objectius de la PAH. Les parts en conflicte haurien de recórrer a un procés de mediació (veure següent apartat).

- Si la duplicitat es justifica per problemes insalvables en la organització de la PAH les parts en conflicte haurien de recórrer a un procés de mediació (veure següent apartat).

- Una excepció a aquesta duplicitat es pot donar davant la coexistència d'un altre moviment similar en el territori amb el que coopera de forma habitual i que enforteix la seva dinàmica. Aquest seria el cas de municipis grans, com ha succeït a Madrid, on hi ha altres grups barrials que treballen el dret a l'habitatge en la orbita de la PAH.

- En territoris que s'han creat PAHs d'àmbit comarcal, degut a ser nuclis relativament poc densos de població o amb característiques socialdemogràfiques peculiars, la duplicitat de PAHs en aquestes situacions cal entendre-la diferent, en cas que es doni, però cal d'un treball conjunt entre totes les PAHs per a tal de no crear confusió als afectats.

En definitiva, en tots els casos cal tenir present que no podem deslegitimar el moviment per problemes d'indefinició o multiplicitat d'interlocutors i que quan les diferents entitats no puguin trobar una manera de solucionar-ho per si mateixes i intervindran les comissions supralocals de mediació i coordinació.

1.8. Aparició de conflictes i la seva resolució

Els conflictes són un tret inevitable de les relacions humanes i per tant s'han de normalitzar. El problema no és l'aparició de conflictes a l'interior d'una PAH, el problema és la gestió del conflicte, i que aquest acabi adoptant un caràcter destructiu que enterboleixi el treball de la PAH. En aquest casos, cal afrontar el conflicte per tal de reconduir-lo i que tots els implicats puguin sortir enriquits.

- La comissió de mediació oferirà diferents tallers de prevenció i intervenció en conflictes per tal de dotar d'eines a cada PAH local per gestionar aquestes situacions.

· Quan això no sigui suficient, s'haurà de recórrer a la comissió de mediació (mediacio.pah@gmail.com), que valorarà cada cas. S'entrevistarà a les diferents parts del conflicte, creant un espai de reflexió per tal que ells mateixos trobin solucions, en el bon entés que aquestes són més duradores en el temps. La mediació serà un procés voluntari de gestió del conflicte en el que intervindrà una o dues persones mediadores, neutrals i imparcials i sense capacitat ni voluntat per a prendre decisions per les parts que intervenen. La finalitat és afavorir vies de comunicació i la cerca d'acords consensuats. En les trobades amb cada una de les parts, aquestes posaran de manifest els seus punts de vista i el posaran en comú en posteriors trobades conjuntes. La mediació facilita que els acords els prenguin els propis actors, les parts afectades, fent que se'n sentin responsables; el respecte i acostament d'ambdues parts (no una té la raó i l'altra no, cada una té les seves raons); disminueix la tensió i el cost emocional, i propicia que les relacions es mantinguin. Si després d'aquesta mediació no es trobessin aquestes solucions, la comissió proposarà a les parts alguna estratègia per la seva resolució.

· Si no és possible la mediació (per exemple una de les parts no vol participar o s'han incomplert alguns dels punts bàsics de funcionament de la PAH que es detallen en aquest document) o bé la mediació ha quedat en via morta (per exemple, una de les parts no aconsegueix els acords que va assumir) es recorrerà temporalment al grup de coordinació catalana que, fins que no s'estableixi la comissió de resolució de conflictes (veure en el següent punt), serà qui decidirà quina és la millor forma de solucionar el conflicte. El grup de coordinació catalana informarà a l'Assemblea de PAHs catalanes sobre la seva decisió i serà d'obligat compliment. En cas que a l'assemblea de PAH catalanes on s'anuncii aquesta decisió hi hagi una majoria simple de vots en contra d'aquesta decisió, aquesta resolució quedarà revocada i es decidirà en assemblea quins han de ser els propers passos. En cas que una de les PAH que formen part del grup de coordinació sigui alhora part del conflicte, no participarà en la decisió de resolució.

· Comissió de resolució de conflictes. Aquesta comissió (pendent de formació) serà l'encarregada de prendre les decisions en el supòsit esmentat anteriorment en el que la mediació no sigui possible. En la propera Assemblea de PAHs catalanes (12/10/2014) es debatrà una proposta per part del grup de coordinació.

1.9. Sobre les expulsions de membres

· Les expulsions de membres han de quedar justificades amb motius clars i aquests han de poder argumentar-se: no poden ser sensacions ni qüestions subjectives. Cal poder ser efectius i resolutius, però el procés sempre ha de ser garantista. La nostra lluita i la nostra legitimitat no pot quedar enterbolida

per processos com aquests fets de forma arbitraria i caldrà sempre que siguin avalats per l'assemblea local de cada PAH.

1.10. Economia

· L'assemblea de PAHs catalanes a juliol del 2013 va establir que qualsevol donació de partit polític ha de ser rebutjada. En cap cas es pot donar publicitat de la donació en si mateixa, per evitar que s'entengui com acte polític de propaganda.

1.11. Conseqüències de l'incompliment de les bases

· L'incompliment d'alguna d'aquestes línies vermelles després d'esgotar totes les vies dialogades i participatives podrà requerir de l'intervenció de la comissió de resolució de conflictes (esmentada a l'apartat 1.8). Aquesta comissió quedarà encarregada de donar una resposta al conflicte i les parts hauran de complir amb aquesta. Donat que aquesta mesura és extrema i es produirà només quan es detecti que s'han trencat o traspassat les normes bàsiques de la PAH o s'ha exhaurit un procés de mediació, l'incompliment de la resolució podria implicar l'expulsió d'un membre o membres de la PAH.

Novembre 2013